

культури. Не зважаючи на певні відмінності вони вбачають завданням об'єкту дослідження виявлення та попередження будь-яких негативних впливів на здоров'я учнівської молоді.

З огляду на специфіку освітнього процесу закладів професійної освіти здоров'язбережувальний аспект інноваційної культури має поєднувати обидва підходи. Тому викладач має вміти аналізувати безпечність пропонованих нововведень як для фізичного, так і для ментального здоров'я.

Список використаних джерел

1. Іонова О. М., Лукьянова Ю. С. Здоров'язбереження особистості як психолого-педагогічна проблема *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту* №1. 2009. С. 69–72.
2. Мехед О. Б. Підготовка майбутніх вчителів біології та основ здоров'я до соціально-педагогічної діяльності з метою популяризації здорового способу життя. *Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка*. 2020. С. 115–119.
3. Носенко Ю., Сухіх А. Здоров'язбережувальний складник ІК-компетентності учнів як важливий елемент здоров'язбережувального використання програмно-апаратних засобів у навчальному процесі основної школи. *Нова педагогічна думка*, №2. 2016. С. 30–35.

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ БЕЗПЕКИ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Шпилька Микола Миколайович

Полтавський державний аграрний університет

Анотація. У статті розглянуто передумови та необхідність формування у молоді культури безпеки життєдіяльності, підходи в освітньому процесі для ефективного отримання знань з питань безпеки.

Ключові слова: безпека життєдіяльності, загрози, фізичне здоров'я, психічне здоров'я.

Сучасний рівень розвитку людської цивілізації та інформатизація суспільства несуть із собою безліч переваг та благ для життя людини, основними серед яких є загальне підвищення рівня життя, зниження трудового навантаження, зростання обсягу дозвілля і т. п. Аналіз досліджень з проблем безпеки людини та її життя на Землі свідчить, що лише наприкінці попереднього століття людство серйозно задумалося про проблему власного виживання, коли результати його діяльності стали негативно впливати на життя самого людства.

Процеси урбанізації та науково-технічного прогресу практично повністю змінили спосіб життя людей, темп та інформаційна насиченість якого незмірно вища ніж у наших предків. Колосальний приріст наукового і, зокрема, гуманітарного знання у галузі медицини, психології, педагогіки та інших, які призвели не тільки до збільшення тривалості життя, але й позитивним чином впливають на його якість.

Разом з тим, ці переваги не усувають вже існуючих загроз для життя і здоров'я людини, а навіть сприяють їх збільшенню та інтенсифікації. Насамперед, це загрози, пов'язані з фізичним здоров'ям людини, найважливішими серед яких є забезпечення безпеки дорожнього руху, профілактика захворювань, контроль якості продуктів харчування і т. п. Необхідність адекватного протистояння цим загрозам вимагає від сучасної людини спеціальної гуманітарної підготовки в різних областях наук та знань.

Однак у наші дні, поряд із загрозами фізичного характеру, виникають небезпеки і для

психічного здоров'я людини, зумовлені процесами інформації та комунікації. Велика кількість і доступність будь-якої інформації, маніпуляція нею, поряд з надзвичайною легкістю встановлення і розриву міжособистісних контактів призводять до психічних розладів і захворювань, головними з яких є різного роду залежності. Найбільш схильною до цих залежностей є вікова категорія молоді, яка в переважній більшості не має імунітету до психологічного впливу інформації, що викликає спотворене сприйняття світу.

З поняттям доброго фізичного та душевного стану людини тісно пов'язується і його соціальне благополуччя, що визначається як обов'язковий компонент здоров'я в Преамбулі до Статуту Всесвітньої організації охорони здоров'я, прийнятого Міжнародною конференцією охорони здоров'я у 1946 р. Цей загальнознаний документ актуалізує питання про соціальну безпеку людини, яка може мати як особисту та як суспільну форми.

Таким чином, проблема безпеки не може розглядатися сьогодні лише в рамках якогось одного напрямку, а вимагає комплексного вирішення, що дозволяє забезпечити всебічний захист здоров'я людини. Багатоплановості і різнобічності проблеми забезпечення безпеки здоров'я людини повинні відповідати і способи її вирішення, що характеризуються всеохоплюючим і універсальним значенням.

Одним з таких рішень може стати поняття культури безпеки, що виступає елементом загальної культури людини і сприяє запобіганню загроз здоров'ю. Саме культура безпеки, що включає в себе всю сукупність наявних у людства досягнень у галузі запобігання і протистояння різним загрозам і небезпекам здоров'ю, може сьогодні виступати як головна мета підготовки людини до подальшої безпечної життєдіяльності.

Слід зауважити, що питання становлення та розвитку культури безпеки людини були поставлені в науці порівняно недавно і спочатку були пов'язані з Чорнобильською трагедією, яка переконливо показала життєво необхідну значущість своєчасного та ефективного протистояння різним загрозам. Достатнє наукове та методичне забезпечення навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності» певною мірою дозволяє сформувати культуру безпеки молоді у рамках навчального процесу.

У той же час доводиться констатувати вкрай незадовільний стан у галузі виховання культури безпеки молодих людей у сфері дозвілля, яке саме при цьому стає ще небезпечнішим у зв'язку з популярністю екстремальних його видів, що зростає. Скейтбординг, сноубординг, рол-лерблейдинг, бейсджампінг і багато інших різновидів екстремальних видів спорту, в силу своєї легкодоступності і незвичайності, поступово починають займати домінуюче становище в дозвіллі молоді. Заради гострих відчуттів підлітки, ризикуючи життям, видираються на електропотяги. Розплата за кілька зроблених селфі – унаслідок удару струмом або ж від падіння на швидкості – каліцтво. Наслідки можуть бути й набагато трагічнішими – смерть. Щороку кількість жертв так званого зачепінгу лише зростає.

Особливого значення культура безпеки набуває сьогодні під час воєнного стану в країні. Нас оточує безліч небезпек пов'язаних з війною. Це і не розірвані боеприпаси, зруйновані будівлі, артилерійські та ракетні обстріли, можливість застосування ворогом хімічної або ядерної зброї масового ураження і т. д. Все це вимагає більш відповідального ставлення до культури безпеки для збереження життя і здоров'я.

Збільшення руйнівних, інколи незворотніх ситуацій з причин людського фактора виникають через неправильні дії персоналу, що пояснюється низьким рівнем професіоналізму, невмінням ухвалювати оптимальні рішення у складних обставинах, в умовах дефіциту часу та невизначеності результатів [2].

У зв'язку з цим актуальною потребою для безпечного існування сучасного людства є формування культури безпеки та виховання неохайної до надмірного ризику особистості, яка адаптована до адекватних дій у надзвичайних та екстремальних умовах.

Однак рівень вирішення проблеми формування культури безпеки молодого покоління сьогодні залишається все ще недостатнім. Інтенсифікація навантаження інформаційним потоком і соціально-економічним тиском, спричиненим змінами у суспільній діяльності, що

значно впливають на фізичний, психічний стан і розуміння власного соціального стану молоді, також зумовлюють необхідність формування компетенцій у сфері безпеки життя і діяльності та підготовки фахівців, які здатні до прийняття раціональних рішень у повсякденній та професійній діяльності [1].

Для ефективного отримання знань з питань безпеки в організації процесу вищої освіти доцільно реалізовувати такі підходи:

- сприяння усвідомленню студентом себе як особистості, що дозволить забезпечити процес формування знань з безпеки життя і діяльності, а освітньому закладу сформувати позитивну та авторитетну характеристику в освітній галузі;

- усвідомлення студентом необхідності забезпечення власної діяльності під час навчання відносно всіх компонентів освітнього процесу, що також закладе підґрунтя для безпечної життєдіяльності освітньої установи;

- забезпечення відкритості й вільного доступу до інформації про стан освітнього процесу формування у студентів знань з безпеки життя і діяльності;

- формування у студентів самомотивації в освоєнні принципів безпечної життєдіяльності;

- здобуття освіти на умовах взаємної згоди і відповідальності студента, суспільства і держави щодо забезпечення безпечної життєдіяльності всіх учасників освітнього процесу [1].

Отже, формування у молоді свідомого та відповідального ставлення до питань особистої та колективної безпеки, набуття вмінь щодо виявлення та оцінювання потенційних ризиків небезпеки, шляхів попередження та захисту, оперативного реагування та ліквідації наслідків прояву небезпек сприятиме кардинальним змінам щодо впровадження норм соціальних стандартів життя та безпеки в Україні [2].

Список використаних джерел

1. Поліщук О. В., Репінський С. В., Слабкий А. В. Формування компетенцій з безпеки життєдіяльності в студентів вищих навчальних закладів. *Педагогіка безпеки*. 2016. № 1. С. 72–80.
2. Кузьменко О.С. Формування культури безпеки в студентів технічного профілю. *Педагогіка безпеки*. 2016. № 1. С. 67–71.
3. Кобилянська І. М., Кобилянський О. В. Формування у майбутніх фахівців-економістів культури безпеки. *Наукові записки*. Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2015. С. 42–49. (Серія: Проблеми методики фізико-математичної і технологічної освіти ; вип.7; ч.2).
4. Зоріна М. О. До проблеми визначення актуальності й особливостей формування культури безпеки життєдіяльності. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі*. Вип. 8. 2010. С. 149

ОРГАНІЗАЦІЯ БЕЗПЕЧНИХ УМОВ ПРАЦІ У ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ УЧНІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИГОТОВЛЕННЯ В'ЯЗАНИХ ВИРОБІВ

Шпортюк Сніжана Миколаївна

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Анотація. У статті аналізуються особливості організації безпечних умов праці під час навчання учнів технології виготовлення в'язаних виробів. Розкривається методика навчання учнів правилам техніки безпеки при роботі зі спицями та гачком.

Ключові слова: трудове навчання, ключові компетентності, безпечне життєве середовище, правила безпеки праці, технологія в'язання гачком.

Зміст навчальної програми з трудового навчання орієнтовано на формування в учнів